herpy

SKINKER

Kobberskink

Chalcides chalcides

Chalcides chalcides er en slank, næsten slangelignende skink fra Italien og Nordafrika med små ben, tre tæer på hver fod og en hale, der er mindst lige så lang som kroppen. Den lever i solbeskinnede enge med tæt, lav bevoksning, graver sig ind og føder levende unger. Der findes kun lidt viden om pasningen, så vejledningen bygger på arten i naturen og på slægtningen *Chalcides ocellatus*.

Familie: Scincidae Engelsk: Italian Three-toed Skink

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-40 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**9-20 g**
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 40 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**15-20 °C**
Luftfugtighed	**40-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Vinterhvile	**8-12 °C** 8-12 uger
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**4-9 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**80-100 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Om arten

Chalcides chalcides er en glat, blank skink med langstrakt, valseformet krop, lille hoved og korte ben, der ender i tre tæer på hver fod. På bagfoden er den mellemste tå længere end de to andre, og det adskiller arten fra *Chalcides striatus*. Ved første øjekast ligner den en slange. Hale og krop er omtrent lige lange, og halen kan kaste sig af og vokse ud igen. Der er tre farveformer: ensfarvet sølvgrå eller bronzebrun, med fire til seks smalle længdestriber, eller med et ekstra lyst bånd langs siden.

Arten bliver typisk 25-30 cm inklusive hale; de største dyr nærmer sig 40 cm, og enkelte kilder angiver op til 48 cm. Voksne dyr i naturen vejer 9-20 g. Levealderen i fangenskab er ikke dokumenteret; 10-15 år er et skøn.

Arten blev beskrevet af Linné i 1758 og har givet slægten navn. Navnet kommer af græsk chalkos, kobber eller bronze, og henviser til den blanke hud. Underarten *C. c. vittatus* lever i Tunesien og Libyen, og *Chalcides striatus* regnes nu som en selvstændig art. Arten er kun sparsomt beskrevet i fangenskab, fordi den lever skjult i tæt vækst og er svær at fange i naturen.

Udbredelse og levested

Chalcides chalcides lever i Italien og i Nordafrika. I Italien findes den næsten overalt på halvøen syd for Po og på Sardinien, Sicilien og Elba; på Po-sletten mangler den stort set. Nær Po-deltaet findes dog enkelte bestande. I Nordafrika lever den i det nordlige Algeriet, i Tunesien og i det nordvestlige Libyen, hvor udbredelsen er mere spredt. Arten lever fra havniveau op til godt 2.000 m.

> **Oprindelig udbredelse:** Italien, Algeriet, Tunesien og Libyen.

LEVESTED

Chalcides chalcides lever i fugtige, men solbeskinnede enge og græsarealer med tæt, lav bevoksning, typisk op til 40 cm høje strå, og i kanten af vandløb, moser, skrænter og hegn. I bjergegne findes den også på tørrere, buskbevoksede skråninger. Den tåler en vis påvirkning fra mennesker og findes i græsarealer, selv hvor der er meget aktivitet, men undgår indre skov.

Dyret er strengt dagaktivt og ses mellem ca. kl. 8 og 18. I Mellemitalien kommer det frem i anden halvdel af marts, parrer sig i første halvdel af maj, og ungerne fødes fra slutningen af juli til midten af august. Aktiviteten over jorden ophører i første halvdel af oktober, og dyrene overvintrer. Efter parringstiden lever dyrene mest nedgravet i jord og tæt vækst, og fra juli ses næsten kun drægtige hunner i det fri. Føden består næsten udelukkende af leddyr på jorden. Edderkopper udgør over 40 % af byttedyrene; derefter følger bænkebidere, billelarver og næbmunde som tæger og cikader. Flyvende insekter spiller kun en lille rolle.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Chalcides chalcides*. Artens levested er kendt: fugtige, solbeskinnede enge med tæt, lav bevoksning og et middelhavsklima med mild vinter og varm, tør sommer. Vejledningen bygger på det og på den nært beslægtede *Chalcides ocellatus*, som er bedre kendt i fangenskab. Tallene er derfor tilnærmelser.

Et enkelt dyr skal have et terrarie på mindst 90 × 40 × 30 cm. Bundarealet er afgørende, for arten bevæger sig slangeagtigt mellem strå og under dække. Terrariet skal have en tæt, løs bund på mindst 8 cm af muldjord og sand i blanding, hvor dyret kan grave sig ind, et lag tørt græs eller blade ovenpå og planter eller græstotter, som giver dække. Flade sten og kork skal ligge stabilt, så de ikke kan falde ned over et dyr, der graver under dem. Lågen skal slutte tæt, for arten kan presse sig gennem små sprækker.

Undgå kalksand, grus og groft bundmateriale. Fjern ekskrementer og foderrester løbende.

TEMPERATUR

Arten er dagaktiv og soler sig. Temperaturerne er ikke dokumenteret for fangenskab, og tallene her er skønnet ud fra klimaet i Italien og ud fra *Chalcides ocellatus*. Dagtemperaturen skal være 22-28 °C med en solplads på 32-35 °C lufttemperatur, og overfladen direkte under varmelampen kan nå 40-45 °C, målt med et infrarødt termometer. Dyret skal altid kunne trække sig til den kølige side. Om natten slukkes varmen, og temperaturen må falde til 15-20 °C.

I naturen er arten inaktiv fra oktober til marts. En kølig vinterhvile på 8-12 uger ved 8-12 °C er derfor sandsynligvis naturlig, men længde og temperatur er ikke dokumenteret. Kun raske dyr i godt huld sendes i vinterhvile. Sænk temperaturen gradvist, og stop fodringen, når dyret ikke længere æder.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten lever i fugtige enge, men ikke i vand. Luftfugtigheden skal være moderat, 40-70 %, og bunden skal være let fugtig i dybden og tør i overfladen. Forstøv terrariet let hver anden eller tredje dag, så bunden holder sig lidt fugtig i de nederste lag, og sørg for god ventilation, så bunden ikke bliver muggen. Der skal altid stå en lav skål med frisk vand. Tallene er skønnet; de er ikke dokumenteret for arten i fangenskab.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler sig, så den har brug for kraftigt lys og UVB. Ferguson-zone 2 er et skøn: UV-indeks 2-3 på solpladsen og lavere i resten af terrariet, lidt mindre end til *Chalcides ocellatus*, som lever mere åbent og tørt. Et T5 HO-rør på 5-6 % over solpladsen i 25-35 cm afstand giver det. Glas og plast blokerer UVB. Lyset følger årstiden med omkring 10 timer om vinteren og 14 timer om sommeren, og en timer sikrer en fast rytme.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen æder *Chalcides chalcides* næsten udelukkende leddyr på jorden: edderkopper er det hyppigste bytte (over 40 %), og bænkebidere, billelarver og næbmunde som tæger og cikader følger efter. I terrariet svarer det til små, bløde byttedyr: fårekyllinger i små størrelser, små kakerlakker (fx *Blaptica dubia*), bænkebidere, melorme og larver af soldaterfluen. Variation er vigtig.

Byttedyrene skal være mindre end dyrets hoved. Unger fodres dagligt, voksne 2-3 gange om ugen. Drys foderet med kalk og et par gange om måneden et multivitaminpræparat. Fodringshyppigheden er et skøn; følg dyrets vægt og huld.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Chalcides chalcides er sky og lever skjult. I naturen opholder den sig i tæt vækst og graver sig ind, og i terrariet ses den mest, når den soler sig eller jager. Den er hurtig og glat og undslipper let en hånd, så den egner sig ikke til håndtering. Giv et nyt dyr to til tre uger i ro, og flyt det ikke unødigt.

Hannerne kæmper voldsomt i parringstiden og bider hårdt, så to hanner må ikke holdes sammen. Dyret holdes bedst enkeltvis. Hunner kan sandsynligvis holdes sammen i et rummeligt terrarie med mange skjul, men det er ikke dokumenteret. Kønnet kan ikke ses på dyret udefra.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alderen ved kønsmodenhed i fangenskab er ikke dokumenteret. I naturen regnes dyrene som voksne fra omkring 9 cm målt fra snude til kloak, og drægtige hunner måler oftest 12-14 cm. Der er ingen ydre kønsforskelle; kun store, drægtige hunner kan kendes på den tykke krop. Hannerne afslører sig ved kampene i parringstiden.

PARRING

Parringen sker i naturen i første halvdel af maj, efter at dyrene er kommet frem efter vinterhvilen. Fra midten af april til midten af maj kæmper hannerne om hunnerne og bider hårdt, så hanner skal være adskilt. En kølig vinterhvile går forud for parringen og er sandsynligvis en forudsætning for en normal ynglecyklus, men det er ikke dokumenteret i fangenskab.

ÆGLÆGNING OG KULD

Chalcides chalcides føder levende unger, og arten har en af de mest komplekse moderkager blandt krybdyr, hvor moderen overfører næring til fostrene. Et kuld er på 4-9 unger, og store hunner får gerne lidt flere unger end små. Hunnen får ét kuld om året. I naturen fødes ungerne fra slutningen af juli til midten af august. Giv den drægtige hun ro, rigeligt foder, UVB og mange skjul.

INKUBATION

Chalcides chalcides har ingen rugetid, fordi ungerne fødes levende. Drægtighedens længde i fangenskab er ikke dokumenteret; 80-100 dage er et skøn ud fra naturen, hvor der går omkring tre måneder fra parring i maj til fødsel i juli-august.

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt i fangenskab er ikke dokumenteret. Ungerne er selvstændige fra fødslen og fodres som de voksne med meget små insekter og bænkebidere, dagligt og drysset med kalk. Tag dem fra de voksne, og giv dem løs bund, skjul og UVB.

Sundhed og typiske fejl

Der er ingen dokumenteret sundhedsviden for *Chalcides chalcides* i fangenskab. Problemerne hos beslægtede skinker skyldes oftest pasningen:

- For lidt UVB og kalk giver knoglesvind (MBD).

- For lidt varme giver dårlig fordøjelse og svækket immunforsvar; dyret skal samtidig kunne trække sig til kølige steder.
- En permanent våd bund uden ventilation giver mug og hudproblemer.
- Groft eller kalkholdigt bundmateriale kan give tarmproblemer, hvis det sluges.
- Hanner, der holdes sammen, kæmper og kan skade hinanden.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig krop, glat hud og æder regelmæssigt. Tegn på sygdom er afmagring, mat hud, løs afføring og sløvhed. Dyr i vinterhvile skal vejes. Få et sundhedstjek hos en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.